

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران
و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و پروتکل تعلیقی
موافقتنامه سه‌جانبه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت
ممالک متحده آمریکا و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی

مصوب ۱۳۵۲/۱۲/۲۸

ماده ۱۹ احده - موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی راجع بتضمین‌های مربوط به پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای مشتمل بر یک مقدمه و نود و هشت ماده و پروتکل تعلیقی موافقتنامه سه‌جانبه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ممالک متحده آمریکا و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی جهت اعمال اقدامات تأمینی که در تاریخ ۵۲/۳/۲۹ دروین بامضاء رسیده است تصویب و اجازه مبادله اسناد تصویب آن داده میشود.

قانون فوق مشتمل بر یک ماده و متن موافقت‌نامه ضمیمه پس از تصویب مجلس سنا در تاریخ روز چهارشنبه ۱۳۵۲/۱۱/۲۴ در جلسه روز سه‌شنبه بیست و هشتم اسفندماه یک هزار و سیصد و پنجاه و دو شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

موافقتنامه بین ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بمنظور اجرای اقدامات حفاظتی طبق پیمان منع گسترش سلاحهای هسته‌ای

نظر باینکه ایران عضو پیمان منع گسترش سلاحهای هسته‌ای (که ذیلاً پیمان نامیده میشود) میباشد که در تاریخ اول ژوئیه ۱۹۶۸ در لندن - مسکو و واشنگتن برای امضاء مفتوح و از تاریخ ۵ مارس ۱۹۷۰ لازم‌الاجراء گردید .
نظر باینکه بند اول ماده ۳ پیمان مذکور بقرار زیر است :

هر دولت فاقد سلاحهای هسته‌ای که طرف پیمان میباشد متعهد میگردد تا اقدامات حفاظتی را طبق موافقتنامه‌ای که با آژانس انرژی اتمی بر مبنای اساسنامه آژانس و سیستم حفاظتی آن مورد مذاکره قراردادده و منعقد خواهد نمود صرفاً بمنظور تحقق انجام تعهدات خود تحت پیمان مذکور برای جلوگیری از انحراف استفاده از انرژی اتمی در راه مقاصد صلح آمیز و سوق آن بسوی سلاحهای هسته‌ای و سایر وسایل انفجار هسته‌ای اجراء نماید.

اقدامات حفاظتی لازم طبق این ماده باتوجه بمنبع یا مواد قابل انفجار هسته‌ای در مرحله تولید - آماده سازی یا استفاده در هر وسیله هسته‌ای مهم و یا خارج از اینگونه وسائل بعمل خواهد آمد .

اقدامات حفاظتی لازم طبق این ماده در مورد کلیه منابع یا مواد قابل انفجار هسته‌ای که در کلیه فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای در داخل سرزمین چنین دولت، تحت قلمرو قضائی آن یا تحت نظارت آن دولت در هر کجا اجراء خواهد گردید.

نظر باینکه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (که ذیلاً آژانس نامیده میشود) طبق ماده ۳ اساسنامه خود مجاز است چنین موافقتنامه‌هایی را منعقد نماید. علیهذا دولت ایران و آژانس بشرح زیر توافق نمودند:

قسمت اول - تعهد اساسی

ماده ۱ - دولت ایران متعهد میشود طبق بند اول ماده ۳ پیمان اجرای اقدامات حفاظتی را طبق شرایط این موافقتنامه در مورد همه منابع یا مواد قابل انفجار هسته‌ای در کلیه فعالیت‌های صلح‌آمیز در سرزمین خود، تحت قلمرو قضائی یا تحت کنترل خود در هر کجا صرفاً بمنظور رسیدگی باینکه از این مواد در ساختن سلاح‌های هسته‌ای یا سایر وسایل انفجار هسته‌ای استفاده نشود تقبل نماید.

اجرای اقدامات حفاظتی

ماده ۲ - آژانس میتواند و موظف خواهد بود که اجرای اقدامات حفاظتی را طبق شرایط این موافقتنامه در مورد کلیه منابع یا مواد قابل انفجار هسته‌ای در کلیه فعالیت‌های صلح‌آمیز در سرزمین ایران، تحت قلمرو قضائی یا تحت نظارت آن در هر کجا صرفاً بمنظور رسیدگی باینکه چنین موادی برای ساختن سلاح‌های هسته‌ای یا سایر وسایل انفجار هسته‌ای بکار نرود تأمین نماید.

همکاری بین دولت ایران و آژانس

ماده ۳۵- دولت ایران و آژانس برای ایجاد تسهیل در امر حفاظت مذکور در این موافقتنامه بایکدیگر همکاری میکنند.

نحوه انجام حفاظت

ماده ۴- حفاظت مذکور در این موافقتنامه بنحوی اجراء خواهدگردید که متضمن موارد زیر باشد:

الف - جلوگیری از ممانعت در امر توسعه اقتصادی و تکنولوژی ایران یا همکاریهای بین‌المللی در زمینه فعالیتهای هسته‌ای صلح‌آمیز شامل مبادلات بین‌المللی مواد هسته‌ای .

ب - جلوگیری از مداخله بیجهت در فعالیتهای هسته‌ای صلح‌آمیز ایران و مخصوصاً در کار وسائل تسهیلاتی - و

ج - هم‌آهنگی با مدیریت خردمندان مورد لزوم برای رهبری اقتصادی و سالم فعالیتهای هسته‌ای.

ماده ۵-الف - آژانس هرگونه اقدام احتیاطی را برای حفظ اسرار بازرگانی و صنعتی و سایر اطلاعات محرمانه که طی اجرای این موافقتنامه از آن آگاه میگردد بعمل خواهد آورد .

ب (۱) آژانس هیچیک از اطلاعاتی را که در مورد اجرای این موافقتنامه کسب نموده منتشر یا بهیچ دولت - سازمان و یا شخصی منتقل نخواهد نمود، مگر اینکه اطلاعات مخصوصی در مورد اجرای اقدامات حفاظتی به‌هیئت و آن

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

دسته از اعضای آژانس که بعلت وظایف رسمی حفاظتی خود باینگونه اطلاعات احتیاج دارند فقط تا حدودی که مورد نیاز آژانس برای انجام مسئولیتهای خود در اجرای این موافقتنامه میباشد داده شود.

(۲) - ممکن است خلاصه اطلاعاتی در مورد مواد هسته‌ای مشمول حفاظت

طبق این موافقتنامه بر حسب تصمیم هیئت و موافقت دولتهائی که مستقیماً با این اطلاعات ارتباط دارند منتشر گردد .

ماده ۶-الف - آژانس در اجرای اقدامات حفاظتی طبق این موافقتنامه

پیشرفتهای تکنولوژی را در زمینه حفاظت کاملاً در نظر خواهد داشت و برای اطمینان از حداکثر بهره‌برداری از مخارج و اجرای اصل حفاظت مواد هسته‌ای مشمول حفاظت و طبق این موافقتنامه بنحوی مؤثر با استفاده از وسایل و سایر تکنیکها در بعضی نقاط سوق العیشی تا حدودی که تکنولوژی فعلی و آینده اجازه میدهد از هیچ کوششی فروگذار نخواهد کرد .

ب - برای اطمینان در حداکثر بهره‌برداری از مخارج برای مثال از وسایلی

بشرح زیر استفاده بعمل خواهد آمد:

(۱) - مراقبت در تعیین منطقه توازن مواد بمنظور محاسبه .

(۲) - تکنیکهای آماری و نمونه‌گیری غیر منظم برای سنجش مقدار مواد

هسته‌ای - و

(۳) - تمرکز اقدامات پژوهشی در مراحل مربوط بسوخت مانند تهیه -

آماده سازی - استعمال یا ذخیره مواد هسته‌ای که از آن سلاحهای هسته‌ای یا سایر وسایل انفجار هسته‌ای بسهولت قابل ساخت است و کاهش این اقدامات

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و در مورد سایر مواد هسته‌ای مشروط بر اینکه این موضوع مانع اجرای حفاظت از طرف آژانس طبق این موافقتنامه نگردد.

سیستم ملی کنترل مواد

ماده ۷۵-الف - دولت ایران یک سیستم محاسبه و کنترل در مورد مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه بوجود خواهد آورد.

ب - آژانس باید اقدامات حفاظتی را بنحوی اجراء نماید که هنگام رسیدگی بتواند اطمینان حاصل کند انحرافی در استفاده‌های صلح آمیز در مصرف مواد هسته‌ای برای ساختن سلاح‌های هسته‌ای یا سایر وسایل انفجار هسته‌ای بوجود نیامده است. تحقیقات آژانس ضمناً شامل سنجش‌های جداگانه و ملاحظاتی طبق روش‌های تعیین شده در قسمت دوم این موافقتنامه خواهد بود.

آژانس در تحقیقات خود کار آثی فنی سیستم ایران را کاملاً در نظر خواهد داشت.

تهیه اطلاعات برای آژانس

ماده ۸۵-الف - بمنظور مراقبت در اجرای اقدامات حفاظتی بنحو مؤثر طبق این موافقتنامه دولت ایران بر حسب شرایط قسمت دوم این موافقتنامه و اطلاعاتی در مورد مواد هسته‌ای مشمول حفاظت و کیفیت وسائل مربوط بحفاظت این قبیل مواد برای آژانس تهیه خواهد نمود.

ب - (۱) آژانس می‌تواند حداقل اطلاعات مربوط بمسئولیت‌های خود را طبق موافقتنامه مطالبه نماید.

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

- ۲ - اطلاعات مربوط بوسائل بمیزان حداقل مورد نیاز برای حفاظت مواد هسته‌ای باتوجه بحفاظت طبق این موافقتنامه تهیه خواهد شد .
- ج - در صورتیکه دولت ایران تقاضا نماید آژانس آماده خواهد بود اطلاعات خاص را در مورد متعلقات ایران مورد آزمایش قرار دهد .

بازرسان آژانس

ماده ۹۵ - الف - (۱) آژانس رضایت دولت ایران را در مورد انتخاب و اعزام بازرسان آژانس بایران تأمین خواهد نمود .

۲ - در صورتیکه دولت ایران چه هنگام پیشنهاد یک نفر بازرس و چه هر وقت دیگری با انتخاب مزبور مخالف باشد آژانس بازرس یا بازرسان دیگری را بدولت ایران پیشنهاد خواهد نمود .

۳ - در صورتیکه در نتیجه خودداری مکرر دولت ایران از قبول بازرسان منتخب آژانس امر بازرسی که طبق این موافقتنامه لازم الاجراء است دچار وقفه گردد موضوع از طرف دبیرکل برای رسیدگی واقدام مقتضی به هیئت ارجاع خواهد شد .

ب - دولت ایران اقدامات لازم برای حصول اطمینان از انجام وظیفه بازرسان بنحو مؤثر طبق این موافقتنامه بعمل خواهد آورد .

ج - بازدیدها و فعالیت های بازرسان آژانس بنحو مشروطه ذیل انجام خواهد گرفت .

۱ - کاهش اشکالات و مزاحمت ها از لحاظ فعالیت های هسته‌ای صلح آمیز مورد بازرسی بحداقل ممکن - و .

۲ - حفظ اسرار صنعتی یا هرگونه اطلاعات محرمانه دیگر که بازرسان از

آن آگاه می‌گردند .

مزایا و مصونیتها

ماده ۱۰ - دولت ایران طبق شرایط مربوطه موافقتنامه در مورد مزایا و مصونیت‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ، نسبت باژانس (شامل اموال - وجوه و دارائیهای آن) و بازرسان و سایر مأمورینی که وظایفی طبق این موافقتنامه انجام میدهند، عمل خواهد نمود .

پایان حفاظت

(مصرف یا رقیق شدن مواد هسته‌ای)

ماده ۱۱ - حفاظت مواد هسته‌ای طبق رأی آژانس مبنی بر مصرف یا رقیق شدن مواد مذکور بنحوی که دیگر برای هیچگونه فعالیت هسته‌ای از نقطه نظر حفاظتی قابل استفاده نباشد یا در واقع اصلاح ناپذیر گردیده باشد پایان مییابد .

انتقال مواد هسته‌ای بخارج از کشور

ماده ۱۲ - دولت ایران طبق شرایط مندرج در قسمت دوم این موافقتنامه قبلا قصد خود را دایر بانتقال مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق موافقتنامه بخارج از ایران باژانس اعلام خواهد نمود. آژانس هنگامی بحفاظت مواد هسته‌ای طبق این موافقتنامه پایان میدهد که کشور دریافت کننده مسئولیت آنرا طبق شرایط مندرج در قسمت دوم این موافقتنامه بعهده بگیرد. آژانس در مورد هر انتقال در مورد اجرای حفاظت مجدد مواد هسته‌ای انتقال یافته در هر کجا که ممکن باشد

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و سوابقی نگهداری خواهد نمود (شرایط مربوط بمواد هسته‌ای که قرار است در فعالیتهای غیرهسته‌ای مورد استفاده قرار گیرد).

۱۳۵۵م - هرگاه مقرر شود از مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه در فعالیتهای غیرهسته‌ای استفاده شود مانند استفاده در سرامیک سازی و غیره قبل از انجام این امر دولت ایران و آژانس برای خاتمه حفاظت در مورد چنین موادی ترتیب لازم را اتخاذ خواهند نمود .

عدم اجراء حفاظت در مورد مواد هسته‌ای که قرار است آنها در

فعالیتهای غیر صلح آمیز استفاده شود

ماده ۱۴ - در صورتیکه دولت ایران تصمیم بگیرد از مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه در یک فعالیت هسته‌ای که طبق این موافقتنامه مشمول حفاظت نمیباشد استفاده نماید اقدامات زیر انجام خواهد گرفت.

(الف) دولت ایران نوع فعالیت خود را با آژانس اطلاع خواهد داد و موارد زیر را روشن خواهد نمود:

۱ - استفاده از مواد هسته‌ای در یک فعالیت نظامی غیر ممنوع منافاتی با تعهدی که ممکن است دولت ایران تقبل کرده باشد و حفاظت آژانس بر اساس آن بایستی اجراء گردد تا مواد فقط در فعالیتهای هسته‌ای صلح آمیز مورد استفاده قرار گیرند.

۲ - طی مدتیکه حفاظت اجراء نمیگردد مواد هسته‌ای برای تهیه سلاحهای هسته‌ای یا سایر وسایل انفجار هسته‌ای بکار نخواهد رفت.

(ب) دولت ایران و آژانس ترتیبی خواهند داد که حفاظت طبق این

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و موافقتنامه فقط در مدتیکه ماده‌هسته‌ای در چنین فعالیتی بکار میرود اجراء نگردد. این ترتیبات حتی الامکان مدت و وضعیتی را که طی آن حفاظت اجرا نخواهد شد روشن خواهد نمود. بهر حال بمحض اینکه مواد هسته‌ای مجدداً در فعالیتهای صلح‌آمیز بکار رود حفاظت طبق این موافقتنامه شروع خواهد شد. آژانس از کل مقدار و ترکیبات این مواد حفاظت نشده در ایران و از هرگونه صدور آن مطلع خواهد شد - و

(ج) هرگونه ترتیباتی با توافق آژانس اتخاذ خواهد گردید. این توافق هرچه زودتر بعمل خواهد آمد و ضمناً فقط بموضوعاتی از قبیل شرایط ضمنی و موقتی و شرایط اقدام و ترتیب گزارشات ارتباط دارد و شامل هیچگونه تصویب یا اطلاعی در مورد فعالیتهای هسته‌ای نمیشود و ارتباطی با استفاده از مواد هسته‌ای در اینگونه فعالیتهای ندارد.

امور مالی

ماده ۱۵ - دولت ایران و آژانس مخارجی را که در اجرای مسئولیتهای مربوطه خود تحت موافقتنامه حاضر متحمل میشوند - پرداخت خواهند نمود لیکن چنانچه متعاقب درخواست خاصی از جانب آژانس - دولت ایران یا افراد تحت قلمرو قضائی آن متحمل مخارج فرقی العاده‌ای شوند آژانس مخارج مزبور را پرداخت خواهد نمود مشروط بر اینکه قبلاً در این خصوص توافق بعمل آمده باشد. در هر حال پرداخت مخارج هرگونه اندازه‌گیری یا نمونه‌گیری فوق العاده‌ای که ممکن است از طرف بازرسان تقاضا گردد بعهده آژانس خواهد بود.

مسئولیت شخص ثالث در مقابل خسارات هسته‌ای

ماده ۱۶ - دولت ایران اطمینان خواهد داد که هرگونه حمایتی شامل بیمه یا سایر تأمینات مالی که ممکن است طبق قوانین و مقررات ایران از شخص ثالثی که در مقابل خسارات هسته‌ای مسئول است بعمل آید در مورد آژانس و مأمورین آن همانطور که نسبت باتباع ایران انجام میگیرد بعمل خواهد آمد.

مسئولیت بین‌المللی

ماده ۱۷ - هرگونه ادعائی از طرف دولت ایران علیه آژانس یا از طرف آژانس علیه دولت ایران در مورد هرگونه خسارت ناشی از اجراء حفاظت طبق این موافقتنامه بجز خسارات ناشی از حوادث هسته‌ای طبق قوانین بین‌المللی مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت.

اقدامات در مورد بازرسی عدم انحراف

ماده ۱۸ - در صورتیکه هیئت طبق گزارش دبیرکل انجام عملی را از طرف دولت ایران برای تحقیق در مورد عدم استفاده مواد هسته‌ای مضمول حفاظت طبق این موافقتنامه در ساختن سلاحهای هسته‌ای یا سایر اختراعات انفجاری هسته‌ای لازم و فوری تشخیص دهد هیئت ممکن است بدولت ایران اطلاع دهد که عمل مذکور را بدون وقفه قطع نظر از اینکه انجام آن عمل طبق ماده ۲۲ این موافقتنامه در بسارء حل اختلافات پیش بینی شده یا نشده انجام دهد.

ماده ۱۹ - در صورتیکه هیئت پس از بررسی اطلاعات ارسال شده توسط

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

دبیر کل متوجه شود که آژانس قادر نیست عدم استفاده از مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه را برای ساختن سلاحهای هسته‌ای یا سایر وسایل انفجار هسته‌ای تأیید نماید ممکن است طبق بند (ب) ماده ۱۲ اساسنامه گزارشاتی تهیه نماید و در هر جا مناسب باشد سایر اقدامات مذکور در آن بند را بعمل آورد. در انجام چنین عملی هیئت درجه اطمینان از اقدامات حفاظتی انجام شده را در نظر خواهد داشت و فرصت مناسب بدولت ایران خواهد داد تا حتی الامکان اطمینان لازم را به هیئت بدهد.

تفسیر و اجراء موافقتنامه و رفع اختلافات

ماده ۲۰ - دولت ایران و آژانس طبق تقاضای هر یک در مورد مسائل ناشی از تفسیر یا اجراء این موافقتنامه مشورت خواهند نمود.

ماده ۲۱ - دولت ایران حق خواهد داشت تقاضا نماید هرگونه مسئله ناشی از تفسیر یا اجراء این موافقتنامه بوسیله هیئت مورد رسیدگی قرار گیرد.

هیئت از دولت ایران دعوت بعمل خواهد آورد که در مذاکره درباره هرگونه مسئله‌ای از این قبیل که از طرف هیئت مطرح شده باشد شرکت نماید.

ماده ۲۲ - هرگونه اختلاف ناشی از تفسیر یا اجراء این موافقتنامه باستثناء اختلاف درباره رأی هیئت طبق ماده ۱۹ فوق با اقدامی که براساس آن رأی از طرف هیئت انجام گرفته و از طریق هیچگونه مذاکره یا اقدام دیگر مورد توافق دولت ایران و آژانس رفع نمیگردد طبق تقاضای هر یک بیک دادگاه داورى بدین شرح ارجاع خواهد گردید:

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

دولت ایران و آژانس هریک‌یکنفر داور تعیین خواهند نمود و این دو نفر داور شخص ثالثی را انتخاب میکنند که ریاست دادگاه را بعهده خواهد داشت . در صورتیکه ظرف ۳۰ روز از تاریخ تقاضای انتخاب داور - دولت ایران با آژانس کسی را انتخاب ننماید دولت ایران یا آژانس ممکن است از رئیس دادگاه بین‌المللی تقاضا نمایند یکنفر را بعنوان داور انتخاب نماید .

همین عمل در صورتیکه داور سوم ظرف ۳۰ روز از انتخاب و انتصاب داور دوم انتخاب نشده باشد انجام خواهد گرفت . دادگاه با اکثریت یک چهارم کل اعضاء تشکیل جلسه خواهد داد و کلیه تصمیمات بایستی بتصویب دو نفر داور برسد . اقدامات موضوع داوری از طرف دادگاه تعیین خواهد شد .

رأی دادگاه داوری برای دولت ایران و آژانس لازم الاجراء است .

تعلیق اجراء حفاظت طبق موافقتنامه های دیگر

ماده ۲۳- اجراء اقدامات حفاظتی آژانس در ایران طبق سایر موافقتنامه های ایمنی با آژانس مادامیکه این موافقتنامه در حال اجراء است متوقف میگردد . در صورتیکه ایران برای یک پروژه از آژانس کمک دریافت نموده باشد تعهدات مندرج در موافقتنامه مربوط به پروژه مبنی بر عدم استفاده از موادی که در پیشبرد مقاصد نظامی تأثیر دارد بقوت خود باقی خواهد بود .

اصلاح موافقتنامه

ماده ۲۴- الف - دولت ایران و آژانس طبق تقاضای هریک در مورد اصلاح

این موافقتنامه بایکدیگر مشورت خواهند نمود .

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

ب- کلیه اصلاحات با موافقت دولت ایران و آژانس انجام خواهد گرفت .

ج- اصلاحات وارده براین موافقتنامه طبق شرایط لازم الاجراء شدن خود موافقتنامه لازم الاجراء خواهد گردید .

د- دبیر کل کلیه کشورهای عضو آژانس را بلافاصله از هرگونه اصلاح وارده براین موافقتنامه آگاه خواهد نمود .

لازم الاجراء شدن ومدت اعتبار

ماده ۲۵- این موافقتنامه از تاریخی که آژانس از طرف دولت ایران اعلامیه کتبی مبنی بر رفع موانع قانونی و اساسنامه برای اجراء موافقتنامه دریافت دارد بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

دبیر کل کلیه دول عضو را فوراً از اجراء این موافقتنامه آگاه خواهد نمود .

ماده ۲۶- این موافقتنامه تا زمانیکه ایران عضو پیمان است بقوت خود باقی خواهد بود .

قسمت دوم - مقدمه

ماده ۲۷- منظور از این قسمت موافقتنامه تعیین اقداماتی است که باید برای انجام شرایط قسمت اول در مورد حفاظت بعمل آید .

هدفهای حفاظت

ماده ۲۸- هدف از اقدامات حفاظتی مشروح در این قسمت موافقتنامه

قانون مربوط به موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

کشف بموقع انحراف مقادیر معتدبهی مواد هسته‌ای از فعالیت‌های هسته‌ای صلح آمیز بساختن سلاحهای هسته‌ای یا سایر وسایل انفجار هسته‌ای یا مقاصد نامعلوم و ممانعت بموقع از چنین انحرافات است .

ماده ۲۹ - بدین منظور محاسبه مواد بعنوان يك اقدام حفاظتی بسیار مهم و همچنین مراقبت و نظارت بعنوان اقدامات مهم دیگر صورت خواهد گرفت .

ماده ۳۰ - نتایج فنی فعالیت‌های تحقیقی آژانس عبارت از صورتی خواهد بود مشتمل بر مقدار موادی که برای مدت معین محاسبه نشده باشد و ذکر حدود صحت و مقادیر مذکور در مورد هر منطقه توازن مواد .

سیستم ملی محاسبه و کنترل مواد هسته‌ای

ماده ۳۱ - طبق ماده ۷۳ فوق آژانس در انجام بازرسی خود از سیستم محاسبه و کنترل هسته‌ای برای محاسبه کلیه مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه استفاده کامل خواهد کرد و از محاسبه و کنترل مجدد و غیر لازم توسط ایران جلوگیری خواهد نمود.

ماده ۳۲ - سیستم محاسبه و کنترل ایران در مورد کلیه مواد اتمی مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه بر اساس ساختمان مناطق توازن مواد هسته‌ای خواهد بود و شرایطی همانطور که در ترتیبات فرعی مقتضی تشخیص داده شده و معین گردیده برای انجام اقدامات زیر تعیین خواهد نمود.

الف - يك سیستم سنجش برای تعیین مقدار مواد هسته‌ای دریافت شده - تولید شده - ارسال شده - مفقود شده یا بهر صورت دیگر از موجودی خارج گردیده و مقادیری که موجود است .

ب - ارزیابی صحت و دقت سنجشها و تخمین حدود تردید در صحت و دقت آن .

ج - اقداماتی برای تشخیص - تجدیدنظر و سنجش اختلافات فرستنده ، دریافت‌کننده در مورد مقدار مواد .

د - اقداماتی برای تهیه صورت موجودی .

ه - اقداماتی برای ارزیابی موجودی ذخیره محاسبه نشده و خسارات محاسبه نشده .

و - یک سیستم سوابق و گزارشات در مورد هر یک از مناطق توازن مواد که نمودار موجودی مواد هسته‌ای و تغییرات آن شامل دریافتها و انتقالات منطقه توازن مواد میباشد .

ز - شرایطی برای حصول اطمینان از انجام محاسبه و ترتیبات مربوطه بنحو صحیح - و .

ح - اقداماتی برای ارائه گزارشات باژانس طبق مواد ۶۹ - ۵۹ زیر .

آغاز عملیات حفاظت

ماده ۳۳ - حفاظت طبق این موافقتنامه در مورد مواد داخل معدن و یا آماده کردن سنگهای معدنی اجراء نخواهد شد .

ماده ۳۴ الف - هرگاه موادی حاوی اورانیوم یا توریوم که بمرحله سوخت هسته‌ای مشروح در بند فرعی (ج) زیر نرسیده باشد مستقیماً یا بطور غیر مستقیم بدولتی که فاقد سلاحهای هسته‌ای می‌باشد صادر شده باشد دولت ایران مقدار - ترکیب و مقصد آنرا باژانس اطلاع خواهد داد مگر اینکه این مواد بخصوص برای مقاصد غیر هسته‌ای استخراج شده باشد .

ب - هرگاه موادی حاوی اورانیوم یا توریوم که بمرحله سوخت هسته‌ای مشروح در بند فرعی (ج) زیر نرسیده باشد وارد گردد دولت ایران آژانس را از مقدار و ترکیبات آن آگاه خواهد کرد مگر اینکه مواد مخصوصاً برای مقاصد غیر هسته‌ای وارد شده باشد - و .

ج - هرگاه مواد هسته‌ای با ترکیبات و خلوصی مناسب برای سوخت یا غلظت ایزوتوپی از کارخانه خارج گردد یا برای مصرف آماده شده باشد یا چنین موادی باهرگونه مواد هسته‌ای دیگری که در مرحله بعدی قابلیت سوخت پیدا خواهد کرد بایران وارد گردد این مواد هسته‌ای مشمول اقدامات حفاظتی تعیین شده در این موافقتنامه خواهند گردید .

پایان حفاظت

ماده ۳۵ - الف - اقدامات حفاظتی در مورد مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه بر حسب شرایط مذکور در ماده ۱۱ فوق پایان میپذیرد . هرگاه شرایط ماده مذکور ایفا نگردد لیکن دولت ایران مواد هسته‌ای تحت حفاظت را در آن موقع غیر قابل استفاده تشخیص دهد دولت ایران و آژانس در مورد انجام اقدامات ایمنی مقتضی مشاوره خواهند نمود .

ب - حفاظت در مورد مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه بر حسب شرایط مندرج در ماده ۱۳ فوق پایان میپذیرد مشروط بر اینکه دولت ایران و آژانس تصویب نمایند این مواد هسته‌ای غیر قابل اصلاح است .

معافیت از اقدامات حفاظتی

ماده ۳۶ -- طبق تقاضای دولت ایران آژانس مواد هسته‌ای را بشرح زیر از انجام اقدامات حفاظتی معاف خواهد نمود .

الف - مواد ویژه قابل انفجار هسته‌ای هنگامی که بمقادیر گرمی یا کمتر بعنوان عامل محرك دروسائل بکار رفته باشد .

ب - مواد هسته‌ای که در فعالیتهای غیر هسته‌ای طبق ماده ۱۳ فوق از آن استفاده شود در صورتیکه چنین مواد هسته‌ای را بتوان بدست آورد - و .

ج - پلوتونیوم باغلظت ایزوتوپی پلوتونیوم - ۲۳۸ متجاوز از ۸۰٪ .

ماده ۳۷ - طبق تقاضای دولت ایران آژانس مواد هسته‌ای را که در غیر اینصورت مشمول حفاظت می‌بود از حفاظت معاف خواهد کرد مشروط بر اینکه کل مقدار مواد هسته‌ای که طبق این ماده در ایران معاف گردیده است هیچگاه از مقادیر زیر تجاوز ننماید :

الف - کلاً یک کیلوگرم از مواد قابل تجزیه که برای استخراج انرژی اتمی بکار می‌رود که ممکن است مشتمل یک یا بیشتر از مواد مذکوره زیر باشد :

۱ - پلوتونیوم .

۲ - اورانیوم باغلظت ۲٪ (۲۰٪) و بیشتر .

مقدار آن عبارت خواهد بود از حاصل ضرب وزن در غلظت آن .

۳ - اورانیوم باغلظت کمتر از ۲٪ (۲۰٪) و بیشتر از اورانیوم طبیعی .

مقدار آن عبارت خواهد بود از حاصل ضرب وزن در ۵ برابر مربع غلظت

آن .

ب - جمعاً ده متریک تن اورانیزم طبیعی و اورانیزم آزاد شده باغلظت بیش از ۰/۰۰۵ (۱۵٪) .

ج - ۲۰ متریک تن اورانیزم آزاد شده با غلظت ۰/۰۰۵ (۱۵٪) یا کمتر - و

د - ۲۰ متریک تن توریوم .

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

یامقادیربیشتری که ممکن است بوسیله هیئت مدیره تعیین شود.

ماده ۳۸ - در صورتیکه قرار باشد مواد هسته‌ای معاف از حفاظت بامواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه توأمآ آماده‌گردد و یا در انبار نگهداری شود شرایطی برای اجراء مجدد حفاظت درمورد آنها تعیین خواهد گردید.

ترتیبات فرعی

ماده ۳۹ - دولت ایران و آژانس ترتیبات فرعی اتخاذ خواهند نمود که بطور مشروح تا حدودیکه برای انجام مسئولیتهای آژانس تحت این موافقتنامه بنحو مؤثر و کافی ضروری باشد نحوه اجراء مقررات این موافقتنامه را مشخص خواهند کرد. ترتیبات فرعی مذکور ممکن است از طریق توافق بین دولت ایران و آژانس بدون ایجاد تغییر در موافقتنامه حاضر تمدید یا تغییر یابد.

ماده ۴۰ - ترتیبات فرعی همزمان با لازم‌الاجرا شدن این موافقتنامه ویا در اسرع وقت ممکن بعد از آن لازم‌الاجرا خواهد گردید. دولت ایران و آژانس حداکثر سعی خود را بکار خواهند برد تا ظرف ۹۰ روز از تاریخ لازم‌الاجرا شدن موافقتنامه حاضر این ترتیبات بمرحله اجرا درآید. تمدید این مدت با توافق بین دولت ایران و آژانس صورت خواهد گرفت. دولت ایران اطلاعات مورد احتیاج برای تکمیل ترتیبات فرعی را فوراً تهیه و در اختیار آژانس خواهد گذاشت. بمحض لازم‌الاجرا شدن این موافقتنامه آژانس حق خواهد داشت اقدامات مشروحه در آنرا در مورد مواد هسته‌ای مندرج در

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و صورت موجودی طبق ماده ۴۱ حتی قبل از لازم الاجرا شدن ترتیبات فرعی بعمل آورد.

صورت موجودی

ماده ۴۱ - براساس گزارش اولیه مذکور در ماده ۶۲ آژانس يك صورت موجودی از کلیه مواد هسته‌ای موجود در ایران و مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه قطع نظر از مبدأ آن تهیه خواهد نمود. و این صورت موجودی را براساس گزارشهای بعدی و نتیجه اقدامات بازرسی نگهداری خواهد کرد. نسخ صورت موجودی در فواصل مختلف برای تصویب در اختیار دولت ایران قرار خواهد گرفت.

اطلاعات نمونه‌ای

مقررات عمومی:

ماده ۴۲ - طبق ماده ۸ فوق اطلاعات نمونه‌ای در مورد دستگاههای موجود طی مذاکرات مربوط بترتیبات فرعی برای آژانس تهیه خواهد شد. - حدود زمانی برای تهیه این اطلاعات در مورد دستگاههای جدید در ترتیبات فرعی تعیین خواهد گردید و چنین اطلاعاتی هرچه زودتر قبل از ورود مواد هسته‌ای بیک دستگاه تهیه خواهد شد.

ماده ۴۳ - اطلاعات خاص که باید برای آژانس تهیه شود در مورد هر دستگاهی شامل موارد زیر خواهد بود:

الف - مشخصات دستگاه یعنی طرز کار - منظور از آن ظرفیت اسمی

و محل جغرافیائی آن و نام و آدرسی که در آنجا برای کار عادی از آن استفاده میشود .

ب - شرحی راجع بوضع کلی دستگاه حتی الامکان باتوجه بفرم محل و مقدار مواد هسته‌ای و همچنین وضع کلی لوازم مهمی که از مواد هسته‌ای استفاده میکنند یا آنرا تولید یا آماده‌میسازند .

ج - شرحی راجع بکیفیت دستگاه از لحاظ محاسبه و مراقبت مواد . و

د - شرحی راجع بروشهای موجود و پیشنهادی برای محاسبه و کنترل مواد اتمی باتوجه مخصوص بمناطق توازن مواد که بوسیله کارکنان مربوطه بوجود آمده - اندازه‌گیری مقدار مواد و روشهای تهیه صورت موجودی فیزیکی .

۴۴۵۵۵ - اطلاعات دیگری نیز در مورد حفاظت هر دستگاه برای آژانس فراهم خواهد گردید. مخصوصاً در مورد مسئولیت سازمانی محاسبه و کنترل مواد دولت ایران اطلاعات دیگری در مورد بهداشت و ایمنی برای ملاحظه آژانس تهیه خواهد کرد که بازرسان از آن در مواجهه بادستگاهها استفاده خواهند نمود .

۴۵۵۵۵ - اطلاعات نمونه‌ای در مورد تغییراتی که بمنظورهای حفاظتی بوجود آمده برای بررسی در اختیار آژانس قرار خواهد گرفت . آژانس از هرگونه تغییری که طبق ماده ۴۴ فوق دراطلاعات مذکور بعمل آمده بموقع آگاه خواهد گردید تا هنگام لزوم در مورد اقدامات حفاظتی - تعدیل بعمل آورد .

منظور از بررسی اطلاعات نمونه‌ای

۴۶۵۵ - اطلاعات نمونه‌ای که برای آژانس تهیه گردیده برای مقاصد زیر بکار می‌رود :

الف - مشخص نمودن کیفیت دستگاهها و مواد هسته‌ای با شرح کافی در مورد حفاظت مواد هسته‌ای بمنظور ایجاد تسهیل در امر تحقیق و رسیدگی .

ب - تعیین مناطق توازن مواد که از آن در محاسبات آژانس استفاده میشود و انتخاب نقاط سوق الجیشی که نقاط حساس اندازه گیری هستند و برای تعیین مقدار و موجودی مواد هسته‌ای بکار خواهند رفت . در تعیین چنین حد توازن مواد آژانس ضمناً از مقیاسهای زیر استفاده خواهد کرد :

۱- اندازه منطقه توازن مواد بستگی بدرجه صحت ودقت توازن مواد دارد .

۲- در تعیین منطقه توازن مواد از هر فرصتی برای کنترل و مراقبت استفاده خواهد شد تا از کامل بودن نحوه اندازه گیری مقدار مواد اطمینان حاصل گردد و بدینوسیله اجراء حفاظت آسان گردد و فعالیتهای اندازه گیری در نقاط حساس اندازه گیری متمرکز شود .

۳- تعداد منطقه توازن مواد که در استفاده يك دستگاه یا در محلهاى جداگانه‌ای هستند ممکن است در يك توازن مواد بصورت یکجا در آیند تا در صورتیکه آژانس تشخیص دهد که بامقاصد تحقیقی آن مطابقت دارد برای محاسبات ژانس از آن استفاده بعمل آید .

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

۴- ممکن است برحسب تقاضای دولت ایران یک منطقه توازن مواد مخصوص برای اقدامی مربوط با اطلاعات بازرگانی متغیر بوجود آید .

ج - بمنظور تنظیم وقت و ایجاد روشهایی برای تهیه صورت موجودی فیزیکی ماده‌های برای محاسبات آژانس .

د - بمنظور تهیه سوابق و گزارشات موردنیاز و تعیین روشهای سنجش و ارزیابی سوابق .

ه - تهیه لوازم تعیین روشهایی برای رسیدگی و تحقیق در مورد مقدار و سنجش ماده‌های - و

و - انتخاب روشهای مقتضی برای مراقبت و نگهداری و نقاط سوق الجیشی که در آن این روشها و فنون بایستی اجرا گردد .

نتایج بررسی اطلاعات خاص در ترتیبات فرعی درج خواهد گردید .

بررسی مجدد اطلاعات نمونه‌ای

ماده ۴۷ - اطلاعات نمونه‌ای از لحاظ تغییر در شرایط عمل - پیشرفت در فن حفاظت یا تجربه در اجراء روشهای تحقیقی برای اصلاح اقدامی که آژانس طبق ماده ۴۶ فوق بعمل آورده است مورد آزمایش مجدد قرار خواهد گرفت .

تحقیق در مورد اطلاعات نمونه‌ای

ماده ۴۸ - آژانس با همکاری (دولت ایران) ممکن است بازرسانی اعزام دارد که در مورد اطلاعات نمونه‌ای که طبق مواد ۴۲ تا ۴۵ فوق برای مقاصد مشروحه در ماده ۴۶ فوق در اختیار آژانس قرار گرفته تحقیق نمایند .

اطلاعات در مورد مواد هسته‌ای خارج از دستگاهها

ماده ۴۹ - اطلاعات زیر هنگامیکه مقرر گردد مواد هسته‌ای در خارج از دستگاهها مورد استفاده قرار گیرد برای آژانس تهیه خواهد شد:

الف - شرح کلی در مورد استفاده از مواد هسته‌ای - محل جغرافیائی آن و نام و نشانی استفاده کننده برای مقاصد عادی تجارتي - و

ب - شرح کلی راجع بروشهای موجود و پیشنهادی برای کنترل و محاسبه مواد هسته‌ای شامل مسئولیت سازمانی محاسبه و کنترل مواد .

آژانس طبق ماده حاضر بموقع از هرگونه تغییری که در اطلاعات تهیه شده برای آن بعمل آمده آگاه خواهد گردید.

ماده ۵۰ - اطلاعات تهیه شده برای آژانس طبق ماده ۴۹ فوق ممکن است تا حدودی مربوط برای مقاصد مندرج در بندهای (ب) و (ه) ماده ۶۶ فوق مورد استفاده قرار گیرد .

سیستم مربوط بسوابق

مقررات عمومی:

ماده ۵۱ - در ایجاد يك سیستم ملی کنترل مواد که در ماده ۷ فوق بآن اشاره شد دولت ایران ترتیبی خواهد داد که در مورد هر منطقه توازن مواد سوابقی نگهداری شود . شرح این سوابق در ترتیبات فرعی درج خواهد گردید .

ماده ۵۲ - دولت ایران ترتیباتی برای تسهیل در امر بررسی سوابق بوسیله بازرسان مخصوصاً در صورتیکه سوابق بزبانهای انگلیسی - فرانسه - روسی یا اسپانیولی نگهداری نشود اتخاذ خواهد نمود .

ماده ۵۳ - سوابق حداقل برای مدت پنجسال نگهداری خواهد شد.

ماده ۵۴ - سوابق مشتمل خواهد بود بر :

الف - سوابق محاسبه کلیه مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه.

ب - سوابق عمل دستگاههای حاوی اینگونه مواد هسته‌ای.

ماده ۵۵ - سیستم اندازه‌گیری که سوابق مورد استفاده برای تهیه گزارشات

بر اساس آن نگهداری میشود یا مطابق آخرین استانداردهای بین‌المللی است و یا از لحاظ کیفیت معادل چنین استانداردهائی است.

سوابق مربوط بمحاسبات

ماده ۵۶ - سوابق مربوط بمحاسبات در مورد هر منطقه توازن مواد حاوی

مواد زیر میباشد :

الف - کلیه تغییرات موجودی بنحویکه تعیین صورت ذخیره رادر هر موقع

امکان‌پذیر سازد .

ب - کلیه نتایج مربوط باندازه‌گیری‌ها که برای تعیین اصل موجودی

مورد استفاده قرار میگیرد . و

ج - کلیه تعدیلات و اصلاحات که نسبت به تغییرات موجودی - موجودی

ذخیره و صورت موجودیهای فیزیکی بعمل آمده است .

ماده ۵۷ - سوابق کلیه تغییرات صورت موجودی و صورت موجودیهای

فیزیکی در مورد هر دسته از مواد هسته‌ای حاوی مشخصات مواد - اطلاعات

مربوط بدسته‌های مختلف مواد و اطلاعات مربوط بمنبع آنها میباشد . این

سوابق اورانیوم توریوم و پلوتونیوم را بطور جداگانه در هر دسته از مواد هسته‌ای

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

محاسبه خواهد کرد. در مورد هر تغییر موجودی تاریخ تغییر موجودی و در صورت اقتضاء منطقه توازن مواد فرستنده و منطقه توازن مواد دریافت کننده مشخص خواهد شد.

سوابق عمل

ماده ۵۸ - سوابق عمل بصورت مناسب در مورد هر منطقه توازن مواد مشتمل

بر موارد زیر خواهد بود :

الف - آن دسته از اطلاعات مربوط بعملیات که برای تغییر مقدار و ترکیب

مواد هسته‌ای مورد استفاده قرار میگیرد.

ب - اطلاعاتیکه از اندازه مخازن و وسائل - نمونه‌گیری و تجزیه و تحلیل

روشهای کنترل و تشخیص و تخمین اشتباهات اتفاقی و منظم بدست می‌آید.

ج - شرحی درباره توالی اقدامات انجام شده برای تهیه يك صورت اصل

موجودی بمنظور حصول اطمینان از صحت آن .

د - شرحی در مورد اقدامات انجام شده بمنظور حصول اطمینان از علت

و اهمیت هرگونه خسارت احتمالی اتفاقی و پیش‌بینی نشده .

سیستم گزارشها

کلیات

ماده ۵۹ - دولت ایران گزارشهای طبق آنچه در مواد ۶۰ تا ۶۹ زیر

مشروح است در مورد مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه در

اختیار آژانس خواهد گذاشت.

ماده ۶۰ - گزارشها بزبانهای انگلیسی - فرانسه - روسی یا اسپانیولی

تهیه خواهد شد مگر اینکه در ترتیبات فرعی ترتیب دیگری تعیین شده باشد.

ماده ۶۱ - گزارشها براساس سوابقی تهیه خواهد شد که طبق مواد ۵۱ تا ۵۸ فوق نگهداری میشود و بنحو مقتضی مشتمل بر گزارش مربوط بمحاسبات و گزارشهای خاص خواهد بود.

گزارشهای مربوط بمحاسبات

ماده ۶۲ - يك گزارش اولیه درمورد کلیه مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه برای آژانس تهیه خواهد گردید. گزارش اولیه ظرف ۳۰ روز از تاریخ آخرین روز ماه تقویمی که در آن موافقت حاضر لازم الاجراء میگردد. از طرف دولت ایران برای آژانس ارسال خواهد گردید و وضعیت را از آخرین روز آن ماه منعکس خواهد نمود.

ماده ۶۳ - دولت ایران گزارشهای محاسبه‌ای زیر را درمورد هر منطقه توازن مواد برای آژانس تهیه خواهد کرد :

الف - گزارشهای مربوط بتغییر موجودی نمودار کلیه تغییرات در موجودی مواد هسته‌ای است گزارشها هر چه زودتر در هر صورت ظرف ۳۰ روز از پایان ماهی که در آن تغییرات در موجودی رخ داده است ارسال خواهد گردید.

ب - گزارشهای مربوط بتوازن مواد نمودار توازن مواد موجود در يك منطقه توازن مواد طبق صورت اصل موجودی مواد هسته‌ای میباشد. گزارشها هر چه زودتر و در هر صورت ظرف ۳۰ روز از تهیه صورت اصل موجودی ارسال خواهد گردید. گزارشها براساس اطلاعاتی خواهد بود که در تاریخ گزارش موجود بوده است و ممکن است بعداً در تاریخ دیگری در صورت لزوم اصلاح گردد.

ماده ۶۴ - گزارشهای مربوط به تغییر موجودی مشخصات و اطلاعات

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

مربوط به‌ر دسته از مواد هسته‌ای - تاریخ تغییر موجودی و در صورت اقتضا منطقه توازن مواد مبدأ و منطقه توازن مواد دریافت‌کننده را تعیین خواهد کرد . این گزارشها با یادداشت‌های کوتاه همراه خواهد بود .

الف - شرح تغییرات موجودی براساس اطلاعات مربوط بکار که جزو سوابق عمل میباشد طبق ماده ۵۸ (الف) فوق - و .

ب - شرح برنامه کارپیش‌بینی شده مخصوصاً تهیه-یک صورت‌اصل موجودی طبق آنچه در ترتیبات فرعی تعیین گردیده است .

ماده ۶۵ - دولت هرگونه تغییر - تعدیل یا اصلاحی را در موجودی در فواصل مختلف در یک صورت یکجا یا بطور جداگانه گزارش خواهد داد .

تغییرات موجودی بر حسب دسته‌های مواد هسته‌ای گزارش داده خواهد شد. همانطور که در ترتیبات فرعی تعیین شده تغییرات جزئی در موجودی مواد هسته‌ای مانند انتقال نمونه‌های تجزیه‌ای ممکن است بطوریکجا بعنوان یک تغییر موجودی گزارش داده شود .

ماده ۶۶ - آژانس هر ششماه یکبار صورت‌تهائی از موجودی ذخیره مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه در مورد منطقه توازن مواد براساس گزارشهای تغییر موجودی و مدت آن برای دولت ایران تهیه خواهد نمود .

ماده ۶۷ - گزارشهای مربوط بتوازن مواد شامل موارد زیر است مگر اینکه دولت ایران و آژانس با موافقت یکدیگر ترتیب دیگر اتخاذ نمایند:

الف - شروع اصل موجودی

ب - تغییرات موجودی (ابتدا افزایش سپس کاهشها).

ج - پایان موجودی ذخیره .

۵ - اختلافات فرستنده - گیرنده .

۵ - تعدیل موجودی ذخیره .

۹ - پایان اصل موجودی - و

ز - مواد محاسبه نشده .

صورتی از اصل موجودی که در آن کلیه دسته‌های مختلف، واد بطور جداگانه تعیین گردیده و مشخصات مواد و اطلاعات مربوط به هر دسته تعیین شده است ضمیمه هر گزارش مربوط بتوازن مواد خواهد بود .

گزارشهای ویژه

ماده ۶۸ - دولت ایران در مورد زیر بدون تأخیر گزارش ویژه‌ای تهیه خواهد نمود :

الف - در صورتیکه هرگونه واقعه یا وضعیت غیرعادی باعث شود که دولت ایران معتقد گردد مواد هسته‌ای در حال حاضر یا در گذشته مفقود گردیده که از حدودی که برای مصرف آن در ترتیبات فرعی تعیین شده تجاوز نموده است یا

ب - در صورتیکه نگهداری و مراقبت بطور غیر منتظره‌ای از آنچه در ترتیبات فرعی تعیین شده تاحدی تغییر کرده باشد که انتقال غیر مجاز مواد هسته‌ای امکان پذیر شده باشد .

تفصیل و توضیح گزارشها

ماده ۶۹ - طبق تقاضای آژانس دولت ایران در مورد هر گزارشی تا آنجا که بحفاظت مربوط است شرح و توضیح مفصل خواهد داد.

بازرسی

کلیات

ماده ۷۰ - آژانس حق دارد طبق مواد ۷۱ تا ۸۴ زیر بازرسیهای بعمل آورد:

منظور از بازرسی

ماده ۷۱ - آژانس ممکن است بازرسیهای ویژه بعمل آورد تا:

الف - درباره اطلاعات مندرج در گزارش اولیه در مورد مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه تحقیق نماید.

ب - تغییراتی را که از تاریخ گزارش اولیه در وضعیت رخ داده مشخص نموده و درباره آنها تحقیق نماید.

ج - مقدار و ترکیب مواد هسته‌ای را طبق مواد ۹۴ و ۹۷ زیر قبل از انتقال آن از ایران یا هنگام انتقال آن بایران تعیین و در صورت امکان درباره آن تحقیق بعمل آورد.

ماده ۷۲ - آژانس ممکن است بازرسیهای عادی بعمل آورد تا:

الف - در مورد تطبیق گزارشات یا سوابق تحقیق نماید.

ب - در مورد محل - مشخصات - مقدار و ترکیب کلیه مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه تحقیق نماید - و

ج - در مورد اطلاعات مربوط بعلل احتمالی عدم محاسبه مواد اختلافات فرستنده، گیرنده و موارد غیر مسلم در موجودی ذخیره تحقیق نماید.

ماده ۷۳ - آژانس ممکن است طبق اقدامات مذکور در ماده ۷۸ زیر

بازرسیهای مخصوص بعمل آورد:

الف - بمنظور تحقیق در مورد اطلاعات مندرج در گزارشهای ویژه یا -

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

ب- در صورتیکه آژانس تشخیص دهد که اطلاعات تهیه شده به وسیله دولت ایران شامل توضیحات دولت ایران و اطلاعات حاصله از بازرسیهای عادی برای انجام مسئولیتهای آژانس طبق این موافقتنامه کافی نیست .

بازرسی موقعی مخصوص تلقی خواهد شد که بکوششهایی بیش از آنچه برای بازرسی معمولی طبق مواد ۷۹ تا ۸۳ زیر لازم است پایه اطلاعات یا محلهایی اضافه بر آنچه در ماده ۷۷ زیر برای بازرسیهای ویژه و عادی یا هر دو تعیین شده احتیاج داشته باشد .

حدود بازرسیها

ماده ۷۴ - برای مقاصد تعیین شده در مواد ۷۱ تا ۷۳ فوق آژانس ممکن است :

الف - سوابقی را که بر حسب مواد ۵۱ تا ۵۸ فوق نگهداری میشود مورد بررسی قرار دهد .

ب کلیه مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه را مستقلاً اندازه‌گیری نماید .

ج - در مورد کار و اندازه‌های کالیبری دستگاهها و سایر لوازم مخصوص اندازه‌گیری و کنترل تحقیق بعمل آورد .

د - اقدامات لازم را برای مراقبت و نگهداری بعمل آورد .

ه - از سایر روشهای معقول که از لحاظ فنی امکان پذیر تشخیص داده شده استفاده بعمل آورد .

ماده ۵۷ - بآژانس در محدوده ماده ۷۴ فوق اختیار داده خواهد شد تا :

الف - ملاحظه نماید که در نقاط حساس اندازه‌گیری نمونه‌های همایی طبق روشهای نمونه‌گیری برای محاسبه توازن مواد تهیه‌گردد و طرز عمل و تجزیه این نمونه‌ها را ملاحظه نموده آنها را در دو نسخه نگهداری نماید .

ب ملاحظه نماید که اندازه‌گیری مواد هسته‌ای در نقاط حساس اندازه - گیری نمودار توازن مواد باشد و اندازه‌های (کالیبری) دستگاهها وسایل لوازم بکار رود - و

ج - سایر اندازه‌های دستگاهها تعیین گردد .

د - ترتیبی دهد که از وسایل خود برای اندازه‌گیری مستقل و مراقبت استفاده کند و در صورت توافق در این مورد و ذکر آن در ترتیبات فرعی ترتیب نصب چنین مسائلی داده شود .

ه - از مهرها و علامات مشخصه خود در صورت توافق در این مورد و ذکر آن ترتیبات فرعی برای مراقبت استفاده نماید - و

و - ترتیباتی بادلالت ایران در مورد ارسال نمونه‌های تهیه شده برای استفاده آژانس اتخاذ نماید .

حدود دسترسی برای بازرسی

ماده ۷۶ - الف - برای مقاصد مذکور در بندهای (الف) و (ب) ماده ۷۴ فوق و در ماده ۷۱ (الف) و تا زمانیکه نقاط سوق‌الجیشی در ترتیبات فرعی تعیین گردد بازرسان آژانس بهر محلی که گزارش اولیه یسا بازرسی‌های انجام شده دلالت بوجود مواد هسته‌ای در آن بنماید دسترسی خواهند داشت .

ب - برای انجام مقاصد مذکور در بند ج ماده ۷۱ بازرسان بکلیه نواحی

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

که طبق ماده ۹۲ (د) (۳) و ماده ۹۵ (د) (۳) اطلاع آژانس رسانیده شده دسترسی خواهد داشت .

ج - برای انجام مقاصد مذکور در ماده ۷۲ فوق بازرسان فقط بنقاط سوق الجیشی تعیین شده در ترتیبات فرعی و سوابقی که طبق مواد فوق نگهداری میشود دسترسی خواهند داشت .

د - چنانچه دولت ایران باین نتیجه برسد که رسیدگی بیک وضعیت غیر عادی احتیاج به حدود دسترسی وسیعتری برای آژانس دارد - دولت ایران و آژانس بلافاصله ترتیباتی برای اعطاء اختیار باآژانس برای انجام مسئولیتهای حفاظتی آن با توجه بحدود مذکور اتخاذ خواهند نمود . دبیر کل این قبیل ترتیبات رابه هیئت اطلاع خواهد داد .

ماده ۷۲ - درمراحلی که ممکن است منتهی ببازرسیهای مخصوص برای مقاصد تعیین شده در ماده ۷۳ فوق شود - دولت ایران و آژانس بیدرنگ با یکدیگر مذاکره خواهند نمود . در نتیجه چنین مذاکراتی آژانس ممکن است .
الف - بازرسیهای علاوه بر بازرسیهای عادی طبق مواد ۸۳-۷۹ زیر بعمل آورد - و

ب - با موافقت دولت ایران باطلاعات یا محل‌های بیشتری از آنچه در ماده ۷۷ فوق تعیین شده دسترسی یابد . هرگونه عدم توافق در این مورد طبق مواد ۲۱ و ۲۲ فوق برطرف خواهد شد . در صورتیکه اقدام از طرف دولت ایران لازم وفوری تشخیص داده شود ماده ۱۸ فوق اجراء خواگردید .

سرعت و شدت بازرسیهای معمولی

ماده ۷۸- آژانس تعداد - شدت و مدت بازرسیهای عادی را باحداکثر استفاده از وقت و اجراء اقدامات حفاظتی مندرج در این موافقتنامه بنحومؤثر بحد اقل ممکن خواهد رسانید و از منابع بازرسی تحت اختیار خود بهترین و اقتصادی ترین استفاده را بعمل خواهد آورد .

ماده ۷۹- آژانس ممکن است هر سال يك بازرسی عادی در مورد دستگاهها و مناطق توازن مواد خنارج از دستگاهها با محتوی یا تولید سالانه (هر کدام مهمتر باشد) از مواد هسته‌ای بمقدار حداکثر ۵ کیلوگرم مؤثر بعمل آورد .

ماده ۸۰- تعداد - شدت - مدت - تنظیم وقت و روش بازرسیهای عادی در مورد دستگاههایی با محتوی یا تولید سالانه بیش از ۵ کیلوگرم مؤثر مواد هسته‌ای بایستی بر این اساس تعیین گردد که در مرحله‌ای که حداکثر بازرسی لازم است نحوه بازرسی شدیدتر از میزان لازم و کافی برای اطلاع دائم از مقدار و موجودی مواد هسته‌ای نشود و حداکثر بازرسی عادی در مورد چنین دستگاههایی بترتیب زیر تعیین میگردد :

الف- برای راکتورها و تأسیسات انباری مهر شده حد اکثر کل بازرسی عادی سالانه $\frac{1}{3}$ مرد و در سال تعیین شده .

ب- در مورد وسائلی غیر از راکتورها یا تأسیسات انباری مهر شده - حاوی پلوتونیوم یا اورانیوم با غلظت متجاوز از ۵٪ حداکثر بازرسی عادی - سالانه معادل $30 \times$ مرد - در روز میباشد که عبارتست از موجودی یا تولید سالانه

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

مواد هسته‌ای (هر کدام بیشتر باشد) بصورت کیلوگرمهای مؤثر حداکثر بازرسی تعیین شده در مورد هر یک از چنین وسائلی کمتر از ۱/۵ مرد در سال نخواهد بود.

ج - در مورد هر یک از وسائلی که در بندهای (الف) یا (ب) فوق بآن اشاره نشده حداکثر بازرسی عادی سالانه یک سوم مرد - در سال بازرسی بعلاوه ۴/ Ex مرد - در روز بازرسی خواهد بود که در آن E عبارتست از موجودی با تولید سالانه مواد اتمی (هر کدام بیشتر باشد) بصورت کیلوگرمهای مؤثر.

دولت ایران و آژانس ممکن است توافق نمایند ارقام حداکثر بازرسی تعیین شده در ماده حاضر را در صورتیکه هیئت مدیره مقتضی بداند تغییر دهند.

ماده ۸۱ - طبق مواد ۷۸ تا ۸۹ فوق مقیاسی که قرار است برای تعیین تعداد شدت - مدت - تنظیم وقت و روش بازرسیهای عادی در مورد هر یک از دستگاهها از آن استفاده شود شامل موارد زیر خواهد بود.

الف - فرم مواد هسته‌ای مخصوصاً اینکه مواد هسته‌ای بصورت یکجا یا اقلام جداگانه باشد. ترکیب شیمیائی آن و در مورد اورانیوم غلظت و میزان قابلیت دسترسی بآن.

ب - میزان سودمندی سیستم محاسبه و کنترل ایران.

شامل حدودی که کارکنان دستگاهها در انجام وظیفه‌شان مشمول سیستم محاسبه و کنترل ایران نمیشوند. حدودی که اقدامات تعیین شده در ماده ۳۲ فوق بوسیله دولت ایران انجام گردیده میزان سرعت در تهیه گزارشها برای آژانس تطابق آنها با تحقیقات جداگانه آژانس و مقدار وصحت مواد محاسبه نشده طبق رسیدگی آژانس.

ج - مشخصات سوخت موادهسته‌ای در ایران.

مخصوصاً تعداد و انواع دستگاههای محتوی موادهسته‌ای مشمول حفاظت؛ مشخصات چنین وسائلی از لحاظ حفاظت مخصوصاً در مورد مراقبت حدودی که تخصیص چنین وسائلی موجب تسهیل در امر تحقیق در مورد مقدار و موجودی موادهسته‌ای میگردد و حدود ارتباط اطلاعات از مناطق توازن مواد مختلف بیکدیگر.

د - هم بستگی متقابل بین المللی.

مخصوصاً مقدار موادهسته‌ای که برای استفاده یا آماده شدن از ممالک دیگر وارد یا بممالک دیگر صادر میگردد. هرگونه فعالیت تحقیقی از طرف آژانس و حدود ارتباط فعالیتهای هسته‌ای ایران با فعالیتهای هسته‌ای سایر ممالک - و.

ه - پیشرفتهای فنی در زمینه حفاظت شامل استفاده از تکنیکهای آماری و نمونه برداری متناوب در اندازه‌گیری موادهسته‌ای.

ماده ۸۲ - در صورتیکه دولت ایران تشخیص دهد که فعالیتهای بازرسی بعلت تمرکز نامتناسب روی وسایل بخصوصی بهدرمیرود دولت ایران و آژانس بایکدیگر مشورت خواهند نمود.

اعلام بازرسی

ماده ۸۳ - قبل از ورود بازرسان بمراکز دستگاهها یا مناطق توازن مواد در خارج از مرکز دستگاهها آژانس بدولت ایران بترتیب زیر اعلام قبلی خواهد نمود:

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

الف - در مورد بازرسیهای ویژه طبق بند ج ماده ۷۱ فوق حداقل ۲۴ ساعت قبل و در مورد آندسته از بازرسیها که طبق بندهای الف - ب ماده ۷۱ فوق انجام میگردد و همچنین فعالیتهای بازرسی مذکور در ماده ۴۸ فوق حداقل یک هفته قبل .

ب - در مورد بازرسیهای مخصوص طبق ماده ۷۳ فوق در اسرع وقت ممکن پس از انجام مشاوره بین دولت ایران و آژانس طبق ماده ۷۷ تفاهم حاصل است که اعلام ورود معمولاً جزئی از موضوع مشاوره خواهد بود .

ج - در بازرسیهای عادی طبق ماده ۷۳ فوق حداقل ۲۴ ساعت قبل در مورد دستگاههای مذکور در بند ب ماده ۸۰ فوق و تأسیسات انباری مهر شده محتوی پلوتونیوم یا اورانیوم با غلظت بیش از ۵٪ و در کلیه موارد دیگر یک هفته قبل .

اعلامهای مذکور حاوی نام بازرسان و ذکر دستگاهها و مناطق توازن خارج از مراکز - دستگاههایی که بایستی مورد بازدید قرار گیرد و مدت بازدید خواهد بود .

در صورتیکه قرار باشد بازرسان از خارج بایران وارد شوند آژانس همچنین دولت ایران را از محل و موقع ورود آنها آگاه خواهد نمود .

ماده ۸۴ - با وجود شرایط ماده ۸۳ فوق آژانس میتواند قسمتی از بازرسیهای عادی را طبق ماده ۸۰ فوق و طبق اصل نمونه گیری غیر منظم بعنوان يك اقدام تکمیل بدون اعلام قبلی انجام دهد . آژانس هر بر نامه ای را که طبق بند ب ماده ۶۴ فوق بوسیله دولت ایران تهیه شده باشد هنگام انجام هر گونه بازرسی بدون اعلام قبلی مورد توجه کامل قرار خواهد داد .

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

بعلاوه هرگاه برای آژانس عملی بوده یا براساس برنامه اجرائی باشد
آژانس دولت ایران را در فواصل مختلف از برنامه کلی بازرسیهای اعلام شده و
اعلام نشده خود مطلع خواهد نمود .

و پس از پیش‌بینی لازم در مورد بازرسی مدت این برنامه‌ها را بطور کلی تعیین
خواهد کرد . در اجراء هرگونه بازرسی اعلام نشده آژانس حداکثر سعی خود را
بکار خواهد برد تا از اشکالات اساسی کارکنان دستگاهها و دولت ایران با توجه
بشرایط مذکور در ماده ۴۴ فوق و ماده ۸۹ زیر بکاهد .

بهمین ترتیب دولت ایران حداکثر سعی خود را برای تسهیل کار بازرسان
بکار خواهد برد .

انتخاب بازرسان

برای انتخاب بازرسان از روشهای زیر استفاده خواهد شد :

ماده ۸۵ الف - دبیر کل ، نام - شرایط - ملیت - درجه و سایر مشخصات
هر مأمور آژانس را برای انتخاب بعنوان بازرسی در (ایران) پیشنهاد مینماید
کتباً بدولت ایران اطلاع خواهد داد .

ب - دولت ایران ظرف ۳۰ روز از دریافت چنین پیشنهادی موافقت یا مخالفت
خود را بدبیر کل اطلاع خواهد داد .

ج - دبیر کل ممکن است هر مأموری را که دولت ایران با انتخاب او موافقت
نموده بعنوان یکی از بازرسان در ایران انتخاب نماید و این انتخاب را بدولت
ایران اطلاع خواهد داد .

د - مدیر کل طبق تقاضای دولت ایران رأساً دولت ایران را بلافاصله

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

از انصراف از انتخاب یکی از مأمورین بعنوان بازرس در ایران مطلع خواهد نمود .

بهر حال در مورد بازرسان مورد نیاز طبق ماده ۴۸ فوق وبمنظور انجام بازرسیهای ویژه طبق ماده ۷۱ الف و ب انتخاب در صورت امکان ظرف ۳۰ روز از لازم الاجرا شدن این موافقت نامه انجام خواهد گرفت . در صورتیکه چنین انتخابی ظرف این مدت محدود غیرممکن بنظر برسد بازرسان بطور موقت انتخاب خواهند شد .

ماده ۸۶ - در صورت لزوم دولت ایران هر چه زودتر نسبت بصدور یا تجدید روادید لازم در مورد هر بازرس اقدام خواهد کرد .

راهنمایی وبازدید بازرسان

ماده ۸۷ - بازرسان ضمن اجرای وظایف خود طبق ماده ۴۸ ومواد ۷۱ تا ۷۵ فوق فعالیتهای خود را بنحوی انجام خواهند داد که در ساختمان و کار دستگاهها توقف یا تأخیری بوجود نیاید و یا امنیت آنها مختل نگردد مخصوصاً بازرسان خود شخصاً بادستگاهها کار نخواهند کرد وبکارکنان يك دستگاه در انجام هیچ کاری دستور نخواهند داد. در صورتیکه بازرسان تشخیص دهند که طبق مواد ۷۴ و ۷۵ فوق بایستی در يك دستگاه کارهای بخصوصی توسط کارکنان انجام گیرد تقاضائی در این مورد تسلیم خواهند کرد .

ماده ۸۸ - در صورتیکه بازرسان بخدماتی در ایران از جمله استفاده از لوازم برای انجام بازرسی احتیاج داشته باشند دولت ایران تسهیلاتی برای دسترسی بازرسان باین قبیل خدمات فراهم خواهد آورد .

ماده ۸۹ - دولت ایران حق دارد ترتیبی دهد که بازرسان طی انجام امور بازرسی خود بوسیله نمایندگان دولت ایران همراهی شوند مشروط بر اینکه این امر موجب تأخیر در کار بازرسان نگردد و آنها را از انجام وظایفشان باز ندارد.

گزارشهایی درباره فعالیت های تحقیقی آژانس

ماده ۹۰ - آژانس دولت ایران را از موارد زیر مطلع خواهد نمود :

الف - نتایج بازرسیها در فواصل مختلف بمنظور درج در ترتیبات فرعی.

ب - نتایجی که از فعالیتهای تحقیقی خود در ایران گرفته مخصوصاً بوسیله گزارشاتی در مورد هر منطقه توازن مواد که بلافاصله پس از تهیه يك صورت موجودی فیزیکی و تحقیق در مورد آن بوسیله آژانس و روشن شدن توازن مواد تهیه خواهد شد .

انتقالات بین المللی

کلیات

ماده ۹۱ - مواد هسته‌ای مشمول یسانیازند حفاظت طبق این موافقتنامه که بطور بین‌المللی برای مقاصد مذکور در این موافقتنامه انتقال یافته بشرح زیر تحت مسئولیت دولت ایران تلقی خواهد گردید :

الف - در مورد ورود بایران از زمانیکه چنین مسئولیتی دیگر بعهدۀ کشور صادر کننده نیست یعنی حداکثر تا زمانیکه مواد بمقصد میرسد .

ب - در صورت صدور از ایران تا زمانی که دولت در یسافت کننده چنین مسئولیتی را بعهدۀ میگيرد یعنی حداکثر تا زمانیکه مواد به مقصد میرسد .

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

دولت‌های مربوطه طبق ترتیبات مناسب نقطه‌ای را که در آن مسئولیت انتقال مییابد تعیین خواهد نمود. نه ایران و نه هیچ دولت دیگری چنین مسئولیتی را در قبال مواد هسته‌ای صرفاً بدلیل اینکه این مواد در حال عبور بطرف یا از طرف سرزمین آن دولت مییابد یا در یک کشتی زیر پرچم آن دولت و یا با هواپیمای آن دولت حمل میشود ندارد.

انتقالات بخارج از ایران

ماده ۹۲ - الف - دولت ایران هرگونه تصمیم مبنی بر انتقال مواد هسته‌ای مشمول حفاظت طبق این موافقتنامه را بخارج از ایران در صورتیکه محموله از یک کیلوگرم مؤثر تجاوز نماید یا در صورتیکه ظرف سه ماه قرار باشد محموله‌های مختلف جداگانه بهمان کشور ارسال گردد که هر کدام کمتر از یک کیلوگرم مؤثر لکن در مجموع از یک کیلوگرم مؤثر تجاوز نماید باژانس اعلام خواهد نمود.

ب - چنین اعلامیه‌هایی پس از خاتمه ترتیبات مربوط بانعقاد موافقتنامه و انتقال و بطور عادی حداقل دو هفته قبل از آماده شدن مواد هسته‌ای برای حمل باژانس ارسال خواهد شد.

ج - دولت ایران و آژانس ممکن است در مورد روشهای مختلف اعلام قبلی با یکدیگر توافق نمایند.

د - اعلامیه موارد زیر را روشن خواهد نمود :

- ۱- مشخصات و در صورت امکان مقدار و ترکیب مورد نظر مواد هسته‌ای که قرار است حمل گردد و منطقه توازن که مواد از آنجا حمل گردیده است.
- ۲- کشور مقصد مواد هسته‌ای.

۳- تاریخها و محل هائیکه قرار است در آن مواد هسته‌ای برای حمل آماده‌گردد .

۴- تاریخهای تقریبی ارسال و ورود مواد هسته‌ای .

۵- نقطه‌ای که کشور دریافت‌کننده مسئولیت مواد هسته‌ای مشمول این موافقتنامه را در آن بعهده خواهد گرفت و تاریخ احتمالی وصول بآن نقطه .

ماده ۹۳ - اعلامیه‌ای که در ماده ۹۲ فوق به آن اشاره شد بترتیبی خواهد بود که آژانس بتواند در صورت لزوم بازرسی ویژه و در صورت امکان در مورد مقدار و ترکیب مواد هسته‌ای قبل از انتقال آن بخارج از ایران تحقیق بعمل آورد و در صورت تمایل آژانس و یا درخواست دولت ایران مواد هسته‌ای را هنگامی که برای حمل آماده میشود مهر نماید . بهر حال انتقال مواد هسته‌ای بهیچوجه بموجب هیچگونه اقدام یا تصمیمی که از طرف آژانس طبق چنین اعلامیه‌ای اتخاذ شود بتأخیر نخواهد افتاد .

ماده ۹۴ - در صورتیکه مواد هسته‌ای در کشور دریافت‌کننده مشمول حفاظت آژانس نباشد دولت ایران ترتیبی خواهد داد تا آژانس ظرف سه ماه از تاریخی که کشور دریافت‌کننده مسئولیت مواد هسته‌ای را از ایران بعهده میگیرد تأیید آن کشور را مبنی بر انتقال مواد دریافت دارد .

انتقالات به ایران

ماده ۹۵ - الف - دولت ایران آژانس را از هرگونه انتقال پیش‌بینی شده مواد هسته‌ای که طبق این موافقتنامه مشمول حفاظت میگردد در صورتیکه محموله بیش از یک کیلوگرم مؤثر باشد یا در صورتیکه قرار باشد ظرف مدت سه ماه

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

محموله‌های جداگانه از همان دولت دریافت گردد که هر یک کمتر از یک کیلوگرم مؤثر وزن داشته لیکن در مجموع وزن آن از یک کیلو گرم مؤثر تجاوز نماید مطلع خواهد نمود.

ب- آژانس هرچه زودتر اعلام قبلی مبنی بر ورود مواد هسته‌ای پیش‌بینی شده و در هر حال حداکثر تا تاریخی که دولت ایران مسئولیت مواد هسته‌ای را بعهده می‌گیرد دریافت خواهد نمود.

ج- دولت ایران و آژانس ممکن است در مورد روشهای مختلفی برای اعلام قبلی توافق نمایند.

د- در اعلامیه موارد زیر ذکر خواهد گردید:

۱- مشخصات و در صورت امکان مقدار و ترکیب مواد هسته‌ای پیش‌بینی شده.

۲- دولت ایران مسئولیت مواد هسته‌ای مشمول این موافقتنامه را در چه نقطه‌ای از انتقال بعهده خواهد گرفت و تاریخ احتمالی وصول بآن نقطه - و

۳- تاریخ ورود پیش‌بینی شده محل و تاریخی که قرار است مواد هسته‌ای از بسته‌بندی خارج گردد.

ماده ۹۶ - اعلامیه مذکور در ماده ۹۵ فوق‌بایستی بترتیبی باشد که آژانس بتواند در صورت لزوم برای تشخیص و در صورت امکان تحقیق در مورد مقدار و ترکیب مواد هسته‌ای هنگامیکه محموله از بسته بندی خارج می‌گردد بازرسی ویژه بعمل آورد.

گزارشهای مخصوص

ماده ۹۷- همانطور که در ماده ۶۸ فوق پیش‌بینی شده است در صورتیکه هر گونه واقعه یا وضعیت غیر عادی باعث شود که دولت ایران معتقد گردد مواد هسته‌ای مفقود میگردد یا در گذشته مفقود شده - از جمله وقوع تأخیر زیاد در يك انتقال بین‌المللی - گزارش مخصوصی در این مورد تهیه خواهد نمود .

تعاریف

ماده ۹۸- از لحاظ این موافقتنامه :

الف- تعدیل یعنی بررسی سابقه محاسبه یا گزارش مبنی بر اختلاف فرستنده - گیرنده یا مواد محاسبه نشده .

ب - تولید سالانه از لحاظ مواد ۷۹ و ۸۰ فوق بمقدار مواد هسته‌ای که سالانه از يك دستگاه بایک ظرفیت اسمی خارجی میشود اطلاق میگردد .

ج - دسته یعنی قسمتی از مواد هسته‌ای که در محاسبه بعنوان يك واحد و یا نقطه حساس اندازه‌گیری واحد مورد بررسی قرار میگیرد و ترکیب و مقدار آن بوسیله يك سری مختصات و اندازه‌های معین شده است . مواد هسته‌ای ممکن است یکی یا بصورت اقلام جداگانه باشد .

د - اطلاعات مربوط بدسته - یعنی وزن کل هر عنصر مواد هسته‌ای و در مورد پلوتونیوم و اورانیوم هر گاه مقتضی باشد ترکیب ایزوتوپی آنها واحدهای محاسبه بقرار زیر خواهد بود :

الف- گرمهای پلوتونیوم .

ب- گرمهای کل اورانیوم و گرمهای اورانیوم - ۲۳۵ بعلاوه اورانیوم ۲۳۳ درمورد اورانیومی که در این ایزوتوپها تغلیظ شده . - و

ج - کیلوگرم‌های توریوم - اورانیوم طبیعی یا اورانیوم آزاد شده برای گزارش وزن اقلام جداگانه در دسته قبل از روند شدن به نزدیک ترین رقم بایکدیگر جمع میشود .

د - موجودی ذخیره یک حدتوازن مواد عبارتست از مقدار جبری آخرین اصل موجودی آن حد توازن مواد و کلیه تغییرات موجودی که از تاریخ تهیه صورت آن اصل موجودی رخ داده است .

ه - اصلاح یعنی بررسی سابقه یک محاسبه یا گزارش بمنظور اصلاح یک اشتباه مشخص یا منعکس نمودن اندازه اصلاح شده مقداری که قبلا در سابقه یا گزارش وارد گردیده بود هر اصلاحی باید نوع بررسی مربوطه را مشخص نماید .
و - کیلوگرم مؤثر یعنی یک واحد بخصوص که در حفاظت ماده‌های مورد استفاده قرار میگیرد . مقدار کیلو گرمهای مؤثر با تعیین موارد زیر بدست می‌آید :

الف- درمورد پلوتونیوم وزن آن به کیلوگرم .

ب - درمورد اورانیوم باغلظت ۱٪ (۱٪) و بیشتر - وزن آن به کیلوگرم $\times$ مربع غلظت آن .

ج - درمورد اورانیوم باغلظت کمتر از ۱٪ و بیشتر از ۰.۰۰۵٪ (۰.۵٪) وزن آن به کیلوگرم ضربدر $۰/۰۰۰۱$ - و

د - درمورد اورانیوم آزاد شده باغلظت ۰.۵٪ (۰.۵٪) یا کمتر و درمورد توریوم وزن آن به کیلوگرم ضرب در $۰/۰۰۰۰۵$ -

۵ - غلظت یعنی نسبت جمع وزن ایزوتوپهای اورانیوم - ۲۳۳ و اورانیوم ۲۳۵ بکل اورانیوم مورد نظر .

۹ - دستگاه یعنی :

الف - يك رآكتور - يك دستگاه حساس - يك كارخانه برای تبدیل - يك كارخانه برای آماده کردن مجدد - يك كارخانه جدا کننده ایزوتوپ یا يك تأسیسات انباری جداگانه یا

ب - هر محلی که مواد اتمی معمولاً در آن بمقدار بیش از يك کیلوگرم مورد استفاده قرار میگیرد .

ج - تغییر موجودی یعنی افزایش یا کاهش مواد هسته‌ای در يك حد توازن مواد بر حسب دسته‌های مواد هسته‌ای چنین تغییری شامل یکی از مواد زیر است :

الف - افزایشها :

۱- واردات .

۲- دریافت محلی : دریافت از سایر حد توازن مواد .

دریافت از يك فعالیت معاف از حفاظت (غیر صلح آمیز) یا دریافت‌های در آغاز عملیات حفاظت .

۳- تولیدات هسته‌ای : تولید مواد قابل تجزیه که برای استخراج انرژی هسته‌ای بکار میرود در يك رآكتور - و

۴- رفع معافیتها .

اجراء مجدد اقدامات حفاظتی در مورد مواد هسته‌ای که قبلاً بعلت مقدار یا نوع استفاده از حفاظت معاف بوده است .

ب- کاهشها :

۱- صدور .

۲- حمل محلی : حمل بسایر حد توازن مواد یا حمل برای یک فعالیت معاف از حفاظت (غیر صلح آمیز) .

۳- خسارات هسته‌ای : خسارات مواد هسته‌ای بعلمت تبدیل آن بعناصر یا ایزوتوپهای دیگر در نتیجه رآکسیونهای هسته‌ای .

۴- اندازه گیری مواد زائد غیر قابل استفاده - مواد هسته‌ای که اندازه گیری شده یا بر اساس اندازه‌هائی تخمین زده شده و بنحوی مصرف گردیده که دیگر برای استفاده هسته‌ای مناسب نیست .

۵- باز دادن مواد زائد - مواد هسته‌ای که در اثر آماده کردن یا اتفاقی مربوط بکار بوجود آمده و در حال حاضر غیر قابل استفاده است لکن در انبار نگهداری میشود .

۶- معافیت - معافیت مواد هسته‌ای از حفاظت بر حسب نوع استفاده یا مقدار آن .

۷- خسارات دیگر - برای مثال خسارات اتفاقی (یعنی خسارات جبران ناپذیر مواد هسته‌ای که سهواً در اثر یک حادثه مربوط بکار یا دزدی بوجود آمده است)

ج - نقطه حساس اندازه گیری یعنی محلی که در آن مواد هسته‌ای بشکلی ظاهر میشود که ممکن است در آن نقطه وفور مواد یا موجودی محاسبه شود . نقاط حساس اندازه گیری بدین ترتیب منحصر به بلده و بازده (شامل مواد زائد غیر قابل استفاده و ذخیره در حد توازن مواد) نمیباشد .

۵ - بازرسی مرد - در روز برای مقاصد بند ۸۰ فوق ۳۰۰ مرد در روز بازرسی يك مرد در روز یعنی یکروز که طی آن یک نفر بازرس همه اوقات دستگاہ را تحت نظر داشته که جمعاً از ۸ ساعت تجاوز نمیکند .

۵ - حد توازن مواد یعنی محوطه داخل یا خارج يك دستگاہ بترتیبی که :
الف - بتوان مقدار ماده‌سته‌ای را در هر انتقال بحد توازن مواد یا از حد توازن مواد تعیین نمود - و

ب - اصل موجودی ماده‌سته‌ای در هر حد توازن مواد را بتوان در صورت لزوم طبق روشهای تعیین شده معین نمود تا توازن مواد برای مقاصد ایمنی آژانس بوجود آید .

ج - مواد محاسبه شده یعنی تفاوت بین موجودی ذخیره اصل و موجودی .

۵ - ماده‌سته‌ای یعنی هر منبع یا هر گونه مواد قابل تجزیه که برای استخراج انرژی اتمی بکار میرود طبق آنچه در ماده ۲۰ قانون ذکر گردیده .

هر گونه تصمیم جدیدی که از طرف هیئت طبق ماده ۲۵ قانون پس از اجراء این قرارداد در مورد منبع مواد یا مواد قابل تجزیه که برای استخراج انرژی اتمی بکار میرود گرفته شود فقط باموافقت دولت مربوطه طبق این موافقتنامه قابل اجراء است .

۵ - اصل موجودی عبارتست از مقدار محاسبه شده یا تخمینی دسته‌های مختلف مواد هسته‌ای موجود در يك مدت معین در داخل يك حد توازن مواد که طبق روشهای تعیین شده بدست آمده است .

9 - اختلاف فرستنده - گیرنده عبارتست از اختلاف مقدار مواد اتمی در یکدسته واحد طبق اظهار حدتوازن مواد فرستنده با مقدار یکه طبق اندازه‌گیری حدتوازن مواد دریافت‌کننده بدست آمده است .

ز - اطلاعات مربوط بمنبع عبارتست از آنگونه اطلاعاتی که طبعی اندازه‌گیری مقدار یا اندازه‌گیری کالیبر دستگاه‌ها بدست آمده و یا از آن دریافتن ارتباطات تجربی استفاده شده و این اطلاعات برای تشخیص مواد هسته‌ای و اطلاعات مربوط بدسته بکار می‌رود ، اطلاعات مربوط بمنبع ممکن است بعنوان مثال شامل وزن ترکیبات - عوامل متغیر در تعیین وزن عناصر - وزن مخصوص تمرکز عناصر - نسبت‌های ایزوتوپی - رابطه بین حجم و فشار و رابطه بین پلوتونیوم تهیه‌شده و نیروی بوجود آمده گردد .

ح - نقطه سوق‌الجیشی عبارتست از محلی که طی آزمایش اطلاعات خاص انتخاب شده و در آن اطلاعات لازم و کافی برای اجراء اقدامات حفاظتی تحت شرایط عادی و یا پیوستن با اطلاعات رسیده از کلیه نقاط سوق‌الجیشی دیگر بدست آمده و مورد تحقیق قرار می‌گیرد . يك نقطه سوق‌الجیشی ممکن است شامل هر محلی که در آن اندازه‌گیری حساس برای محاسبه توازن مواد و اقدامات مراقبتی انجام می‌گیرد بشود .

در روز ۱۹ ژوئن ۱۹۷۳ در دوشنبه بزرگان (انگلیسی) در وین تنظیم

گردید .

ترجمه

بروتکل تعلیمی موافقتنامه بین آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و دولت
ایران و دولت ممالک متحده آمریکا برای اجراء و تدارك اجرای
اقدامات تأمینی طبق پیمان عدم گسترش سلاحهای هسته‌ای

آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (که ذیلاً آژانس نامیده میشود) و دولت
ایران و دولت ممالک متحده آمریکا .

با وقوف بر اینکه آژانس طبق مقررات موافقتنامه منعقدہ بین آژانس
بین‌المللی انرژی اتمی و دولتین ایران و ممالک متحده آمریکا - جهت اجرای
موافقتنامه اقدامات تأمینی مورخ ۴ مارس ۱۹۶۹ (که ذیلاً موافقتنامه انتقال
اقدامات تأمینی نامیده میشود) در مورد مواد و تجهیزات و لوازم تسهیلاتی که طبق
متن اصلاح شده موافقتنامه همکاری بین دولتین ممالک متحده آمریکا و ایران
مورخ ۵ مارس ۱۹۵۷ راجع با استفاده های صلح جویانه از انرژی اتمی (که ذیلاً
موافقتنامه همکاری نامیده میشود) باید تحت نظارت قرار گیرد - تا حد امکان
برای جلوگیری از استعمال مواد و تجهیزات مذکور در راه گسترش مقاصد نظامی
مبادرت با اجرای اقدامات تأمینی نموده است - و

با آگاهی از اینکه ایران بعنوان يك دولت فاقد سلاحهای هسته‌ای و يك
دولت عضو پیمان منع گسترش سلاحهای هسته (که ذیلاً پیمان نامیده میشود)

قانون مربوط به موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

طبق بند ۱ ماده ۳ پیمان موافقتنامه‌ای بمنظور اجرای اقدامات تأمینی (که ذیلاً موافقتنامه اقدامات تأمینی پیمان نامیده میشود) با آژانس امضا نموده است - و باوقوف براینکه در ماده ۲۳ موافقتنامه اقدامات تأمینی پیمان تعلیق اقدامات تأمینی آژانس که طبق موافقتنامه های اقدامات تأمینی دیگر با آژانس اعمال میگردد پیش‌بینی شده است - و

باوقوف براینکه تحت ماده ۹ موافقتنامه همکاری - دولت ایران متعهد شده است که هیچگونه مواد منجمله تجهیزات و لوازم تسهیلاتی که تحت موافقتنامه همکاری از طرف آمریکا بدولت ایران یا اشخاص مجاز تحت قلمرو قضائی آن تحویل داده شده و همچنین هیچگونه مواد ویژه اتمی که ضمن استعمال مواد و تجهیزات و لوازم مذکور تولید میشود در مقاصد نظامی صرف نخواهد گردید .
بشرح زیر موافقت نمودند :

۱ - موافقتنامه اقدامات تأمینی پیمان طبق مقررات مندرج در آن اجراء خواهد شد و موافقتنامه انتقال اقدامات تأمینی طی مدت و تا حدودی که موافقتنامه اقدامات تأمینی پیمان لازم الاجراء است و اقدامات تأمینی مشخصه در موافقتنامه اقدامات تأمینی پیمان توسط آژانس اعمال میگردد معلق تلقی خواهد گردید .

۲ - چنانچه دولت ایران بخواهد از اختیار خود طبق ماده ۱۴ موافقتنامه اقدامات تأمینی پیمان برای استعمال مواد هسته‌ای که تحت موافقتنامه مذکور مشمول اقدامات تأمینی میگردد در فعالیتهای نظامی که بموجب پیمان منع نگردیده استفاده نماید دولت ایران - آژانس و دولت ممالک متحده آمریکا را

قانون مربوط به موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

مطمئن خواهد نمود که اینگونه مواد مشمول تعهداتی که توسط دولت ایران در ماده ۹ موافقتنامه همکاری نسبت به دولت آمریکا بعمل آمده نخواهد گردید و همچنین اطمینان خواهد داد که هیچگونه مواد - تجهیزات و وسائل تسهیلاتی که از طرف ممالک متحده آمریکا تحت موافقتنامه همکاری بایران تحویل گردیده است در مقاصد نظامی مذکور صرف نخواهد شد .

۳ -- این پروتکل توسط ویا از طرف دبیرکل آژانس و نمایندگان مجاز دولتین ایران و ممالک متحده آمریکا بامضاء خواهد رسید و از تاریخ دریافت اطلاعیه کتبی ایران توسط آژانس مبنی بر انجام تشریفات قانونی تصویب پروتکل مذکور از طرف ایران لازم الاجرا خواهد گردید .

این پروتکل در تاریخ ۱۹ ژوئن ۱۹۷۳ در سه نسخه بزبان انگلیسی تنظیم گردید .

امضاء : از طرف آژانس بین‌المللی انرژی اتمی .

امضاء : از طرف دولت ایران .

امضاء : از طرف دولت ممالک متحده آمریکا .

موافقتنامه فوق مشتمل برنود و هشت ماده و پروتکل تعلیقی موافقت نامه سه‌جانبه منضم بقانون مربوط به موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و پروتکل تعلیقی موافقت نامه سه‌جانبه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ممالک متحده آمریکا و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی میباشد .

رئیس مجلس شورای ملی - عبداللہ ریاضی